

VLIEGER verschijnt tweemaandelijks met brede informatie over vliegers ontwerpen, bouwen, oplaten en vlieger-evenementen in binnen- en buitenland. Het blad wordt belangeloos door lezers en redactie samengesteld.

REDAKTIETEAM

Theo Beerends	Wim Tigchelaar
Hans van Helden	Harm van Veen
Nico Laan	Nop Velthuisen
Gerard van der Loo	John Verheij
Bert van Nierop	

KORRESPONDENTIEADRES

Postbus 53505 2505 AM Den Haag

JAARABONNEMENT

Nederland, België, Luxemburg f 17.50

All other countries f 25.-

Verzending: jan., mrt., mei, juli, sept. en nov. ± 2 maanden na betaling en inschrijving. Verzending van verschenen nummers: Voor uitverkochte nummers worden nummers van voorgaande jaargangen geleverd.

BETALING/PAYMENT

Betaling aan: STICHTING NED. VLIEGERPROMOTIE DEN HAAG, giro 218572, vermelden: VLIEGER '92. Vanuit België en Luxemburg uitsluitend per internat. postwissel ten bedrage van f17.50.

Payment from foreign countries only by international money order amounting f 25.- for a year's subscription (january - january). Issues sold out are substituted by back numbers.

OVERNAME van teksten of afbeeldingen alleen na schriftelijke toestemming van de redactie.

VERKOOP van oude of losse nummers uitsluitend bij vliegerwinkels.

---

van de redactie

Is dit wel een special? De twijfel is hier op zijn plaats, want als er één onderwerp is dat niet speciaal maar juist algemeen is (binnen de wereld van het vliegeren) dan is het wel materiaal.

In ieder geval hebben we geprobeerd, zowel voor éénlijns- als voor meerlijnsvliegeraars (vreemd woord voor stunteraars) en ook voor beginners en ervarenen, de meest bruikbare materialen op te sommen, hun voor- en nadelen te noemen en de toepassing in vliegerconstructies te verhelderen.

Ons hele team zette de schouders eronder, alleen Nop moest snel afhaken wegens een buitenlandse reis. We zijn blij dat Servaas van der Horst, bekend onder meer van de vorige special, dadelijk bereid was in te springen.

Zou dit nummer een aantal jaren als handig naslagwerkje voortleven, dan was ons doel bereikt. Goede raad kun je altijd in de wind slaan, maar deze misschien ook nog in de wind oplaten!

Tot voor 15 jaar was papier het materiaal bij uitstek om vliegers te bekleden. Het is licht, redelijk sterk, winddicht, te beschilderen en voor vrijwel elk vlieger-type geschikt.

Nu zijn er onnoemelijk veel soorten papier met evenzovele eigenschappen. Het zoveel geroemde Japanse papier is zeer geschikt. Niet vanwege het feit dat Japan een belangrijke vliegerhistorie heeft, maar om de structuur van het papier. Karakteristiek voor dit handmatig vervaardigde papier zijn de lange vezels en die vezels zijn bepalend voor de scheuringsgraad, dat is de kracht, nodig om een stuk papier te scheuren. Dat Japanse papier is ten opzichte van machinaal vervaardigd papier erg duur door de omslachtige handmatige bereidingswijze.

Een ander nadeel is de vochtgevoeligheid. Het neemt heel snel vocht op wat tot vormverlies leidt. De gevolgen kun je wel raden.

Voorzover mij bekend bouwt niemand in Europa grote Edo's of Sanjo's met een papieren dek. Voor vliegers van Europese afmeting en model (diamant of perekop) voldoet het machinaal vervaardigde papier ruimschoots. Het meest bekend is het zogenaamde vliegerpapier of pergamijn. Het is een transparant en glanzend papier, dat in vele kleuren verkrijgbaar is.

Voor echt kleine vliegers, zoals vechtvliegers, is zelfs het o zo dunne zijdevloeipapier bruikbaar. Ook dit is in een aantal kleuren verkrijgbaar bij de speciaalzaken. Dan is er ook nog het crêpepapier. Dat is ongeschikt voor bespanningen, maar voor staarten is het leuk materiaal.

Het enige probleem bij papieren vliegers is het vervoer. Je bent bijna altijd verplicht ze in vliegklare toestand mee te nemen.

Voor het plakken van papier zijn vele lijmsorten te gebruiken, van behanglijm tot contactlijm. Zelfs met plakband kun je papieren vliegers in elkaar zetten met dezelfde techniek als je voor plastic gebruikt.

Plak bij het maken van de vlieger het papier ook vast aan - op z'n minst - de staande stok. Dat verhoogt de degelijkheid en - mits symmetrisch - de stabiliteit. Voor een betere hechting is het aan te bevelen de stok eerst met een strookje papier te omwikkelen. Uiteraard wel vastplakken.

Met een papieren vlieger heb je een prachtig produkt met vliegereigenschappen, die alleen in de moderne technische versies met koolstofstokken en spinnakernylon een tegenhanger vindt. Kortom papier.... een pracht produkt.

Wim

